

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Collectio Secunda, Cujus Hic Apud Mercatorem Titulus: De Diversis
Nestorii Libris Vel Tractatibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

COLLECTIO SECUNDA,

CUJUS HIC APUD MERCATOREM TITULUS:

DE DIVERSIS NESTORII LIBRIS VEL TRACTATIBUS.

Excerpta ab Episcopo Cyrillo capitula, ex Græco a nobis, Nestorii in Latinum versa.

De codice confecto quaternione XXVI.

I. **I**NTER cætera oportet nosse nos: modo enim venio in recordationem concilii Nicæni, quod nusquam ausum est dicere, quia Verbum Deus natum est ex Virgine Maria; ait enim: *Credimus in unum Patrem omnipotentem, & in unum Dominum JESUM CHRISTUM.* Attendite quia prius cum posuisset CHRISTUM, quod duarum naturarum conjunctionem demonstrat, non dixerunt in unum Deum Verbum, sed acceperunt nomen, quod significaret vtrumque, vt non subdescendendo, cum audis mortem, vlla novitate turberis, & cum crucifixum & sepultum, tanquam deitate ista patiente, non vulneris auditu. Deinde videamus, quid illi subjungant: *Credimus & in unum Dominum JESUM CHRISTUM unigenitum, qui de Deo Patre natus est, consubstantivum Patri, qui propter nos descendit, & incarnatus est de Spiritu sancto.* Non dixerunt, quia natus est de Spiritu sancto. Vides quemadmodum interpretentur subdescendendo, quia dixerunt, hominem factum. Hunc, inquit, dicimus incarnatum, non mutabilitatem in carne suscipiente divina natura, sed inhabitationem, quam gessit in homine, demonstrantes.

II. Et post aliquanta in eodem. Hoc retinere, inquit, quoniam prætermittentes dicere: *Credimus in Deum Verbum filium eius unigenitum;* dixerunt: *Credimus in unum Dominum JESUM CHRISTUM consubstantivum Patri, Deum verum de Deo vero, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines & nostram salutem descendit, atque incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est.* Nusquam dixerunt, natus est. Cur putamus? Ut non duas nativitates introducerent deitatis.

III. Item in eodem post aliquanta. Volens liquido demonstrare, quod cum filii nomen ponitur, non omnimodo verbum illud significet, quod Deus est, sed tanquam commune nomen introducat. Sic enim Scriptura dicit: *Misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege.* Hic quidem duas demonstrat naturas; quod autem tantum circa hominem contigit, narrat: exigit certe a contentioso, quis sub lege sit factus, Verbum Deus? nequaquam.

Item ex codice altero, in quaternione primo, cuius initium tale est: Adhuc vobis multa habeo dicere. Et post aliquanta. Illic unigeniti glorificatio aliquando quidem Patri deputatur, sicut est illud: *Pater est meus, qui me glorificat;* aliquando vero Spiritui deputatur, ait enim: *Spiritus veritatis qui me glorificabit;* nonnumquam vero Christi potentie assignatur, sicut scriptum est: *Excuntes predicabant Verbum ubique, Domino cooperante, & Verbum confirmante, consequentibus eos signis.*

Item in quaternione octavo de dictis epistolæ Apostoli ad Hebræos: apostoli enim nomen in Christo audientes, Deum Verbum male intelligunt, apostolum esse. Item legentes pontificis vocabulum, Deum esse imaginantur pontificem, mira dementia: quis enim apostoli officium audiens, non statim videat hominem demonstrari? Quis summi sacerdotis nomen audiens, divinitatis naturam ad sacerdotis ministerium vocet? Si enim Deus pontifex est, quis erit qui officio ejus debeat coli? Si Deus oblaturus est sacrificia tanquam pontifex, nullus erit, cui offerantur, Deus: quid enim dignum jam divinitate est, si tanquam inferior offerat sacrificia superiori?

Et subjungit: Unde igitur eis Deus appellandus pontifex visus est, qui sacrificio, secundum sacerdotum ritum, ad procerdum suum omnino non indiget; perpetuæ quippe possessor est divinitatis: *Ex hominibus nempe electus atque susceptus pontifex pro hominibus constituitur apud Deum, &c.*

Et subjungit: *Non angelos,* inquit, *prehendit, sed semen Abraham.* Nunquid semen Abraham est deitas? Audite consequentem etiam vocem: *Unde debuit per omnia fratribus similis fieri.* Nunquid deitati? Quos enim Deus Verbum habere potuit fratres similes sui? Respice etiam quod his dictis adjungitur: *Ut misericors fieret & fidelis pontifex ad Deum, in eo enim in quo passus est & ipse tentatus, potest & his qui tentantur, auxilium ferre.* Qui igitur passus est, ille est pontifex misericors; passibile autem templum est, non hic, qui ejus vivificator est, Deus. Semen Abraham is est, qui heri est, & hodie, secundum Pauli Apostoli vocem; non ille qui dixit: *Antequam Abraham esset,*

IV.

Ioan. 8. v. 54.

Ioan. 16. v. 13.

V.

Heb. 5. v. 1.

VI. Heb. 2. v. 16.

Ibidem. v. 17.

Ibid. v. 18.

Heb. 11. v. 8.

Ioan. 8. v. 58.

Hebr. 1. v. 17.

Joan. 14. v. 9.

VII.

* opifici tem-
porum divini-
tati confi-
gnant B.

* sui esse B.

* illi qui na-
tus est com-
manere; &
aliud, illum
qui nato
commanet,
hunc esse, qui
ut nasceretur,
mensum ei
opus fuisse
curriculo B.

VIII.

* 10 B.

* cum B.

* confixus B.

* Palpa & vi-
de B.

Luc. 24. v. 51.

Joan. 10. v. 25.

IX.

* tanquam
assumentis B.

ego sum. Similis hic fratribus per omnia, qui humana anime corporisque suscepit fraternitatem, non ille qui dixit: *Qui me videt, videt & Patrem meum.*

Item in quaternione decimonono, cum velut adversus Arium diceret. Et isti quidem, tamen si majore paterna deitate Verbum Deum minorem delirent, non tamen novellum fatentur. Hi autem eum etiam beatæ Mariæ secundum & posteriorem esse pronuntiant, & temporalem matrem * opifice majorem divinitate consignant; quin imo nec matrem Christi esse concedunt: si enim non hominis natura, sed Deus Verbum erat, quem illa pariebat; quæ peperit, nequaquam ejus mater, qui natus est, invenitur. Quomodo enim fiet ejus aliqua mater qui a natura genitricis est alienus? Quod si vera mater ab iis appellatur, homo ergo qui editus non divinitatis natura est, siquidem proprium omnis est matris consubstantivum sibi metipsum parere. Ergo non erit mater, quæ consubstantivum sibi minime peperit: quæ mater quia ab his dicitur, eum qui secundum substantiam * fuit similis, genuit. Quis autem secundum substantiam ejus erit similis? Is sine dubio qui Spiritus sancti opificio extitit. *Quod enim in ea natum est, inquit Scriptura, de Spiritu sancto est, cum quo indefinenter erat Verbum Deus.* Verbum Deus non est natus ex Maria, sed in illo qui ex ea natus manens. Non ex virgine initium habens, sed illi, qui crescendo per menses paulatim compositus in utero virginis est, inseparabiliter omni tempore sociatus. Aliud est autem dicere: * Ille qui natus est commanet; & aliud, illum qui nato commanet, hunc esse, qui ut nasceretur, mensum ei opus fuisset curriculo.

Item ex alio tractatu, quaternione * decimoquinto. Hunc, inquit, J E S U M suscitavit Deus, non est mortuus Deus, sed suscitavit. Apollinaris, audi Petri Apostoli dicta, audi & tu * in Apollinari impietas Ariana. Hunc J E S U M suscitavit Deus, qui visibilis oculis apparuit; hunc qui ligno * crucifixus est; hunc qui Thomæ palpatus est manibus, qui ad eum clamavit: * *Palpate & videte, quia spiritus carnis & ossa non habet, sicut me videtis habere;* & his dictis discipulus credens, palpatoque eo, de carnis, quæ crucifixæ est, resurrectione certior factus, mirandorum glorificabat opificem Deum, dicens: *Dominus meus & Deus meus;* non utique illud quod palpaverat, appellans Deum.

Item in quaternione vigesimonono. Paulus narrat & incarnatam essentiam, & incarnatæ deitatis post vnicionem, in-

commutabilitatem manentem, propter quod & scribens clamat: *Hoc sentite in vobis quod & in Christo Jesu, qui cum in forma Dei esset constitutus, formam servi accepit.* Sed accipiens Apostolus nomen hoc quod est, *Christus,* tanquam duarum naturarum significativum vocabulum, absque periculo eum & servi formam accepisse, & Deum nuncupat irreprehensibiliter, his divinis, quæ ad naturam duplicem significandam dicuntur.

Et post plura, in eodem libro. Nostra enim natura pro nobis interpellat in Christi usu tanquam vestis constituta, inculpabilis originis suæ defensionibus nitens, & quia * illud peccatum, qui prior figuratus est, torius generis extitit causa, huic suscipiendi hominis, o homo, occasio fuit, ut per carnem destrueretur corruptio, quæ per carnem contigerat. Hujus carnis est, non divinitatis, dici tertiæ sepultura. Hujus pedes detenti sunt clavis; hanc sanctus Spiritus in vtero figuravit, de hac Dominus ad Judæos: *Solvite, dicebat, templum hoc, & in triduo suscitabo illud.* Nunquid ego duplicem quemdam Christum solus appello, & non semetipsum, & templum solubile, & Deum se nuncupat suscitantem? Quod si Deus erat qui solvebatur, o Ariane, quod sane in ejus caput blasphemiarum convertatur, oportuerat dicere: *Solvite Deum istum, & in triduo suscitabitur;* si mortuus est Deus, si sepulturæ mandatus est, inane illud in Evangelio dictum: *Quid me queritis occidere, hominem qui verum locutus sum vobis?* Nunc autem ait: *Quid me queritis occidere, hominem, cujus capiti spinea corona superposita est; hominem, qui dicit: Deus, Deus meus, quare dereliquisti me?* & qui triduanam sustinuit mortem. Adora autem hunc cum deitate, tanquam divinæ cooperarium auctoritatis.

Item post aliquanta in eodem. Colo, inquit, eum, tanquam omnipotentis imaginem: *Exaltavit eum Deus, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Jesu Christi omne genua stentur, cælestium, terrestrium & infernorum, & omnis lingua constitatur quia Dominus J E S U S in gloria est Dei Patris;* propter vtem, id quo ille vtitur, adoro; propter latentem colo, quod foris patet, & in eo qui inseparabilis est non separo dignitatem, sed separo naturas, & conjungo reverentiam. Non per se ipsum Deus est quod depositurum est in sepulcro: sic enim essemus hominis & hominis mortui manifesti cultores. Sed quoniam in assumpto Deo ex assumente qui assumptus est * tanquam ex assumente conjunctus appellatur Deus, propterea & crucifixæ carnis demones

demones vocabulum perhorrescunt, crucifixa carni conjunctum, non autem compassum scientes Deum; ideo & iudex venturus est iste qui visibilis paruit, quoniam omnipotenti conjungitur deitati.

XII. Item post multa ibidem. Non deitatis, inquit, Jacobum habuit fratrem, nec Dei Verbi mortem nos annuntiamus, cum dominico corpore & sanguine paschimur: * divina natura sacrificium suscipit, non ipsa in sacrificio immolatur.

* Dei namque natura B.

XIII. Item tractatu alio adversus Arianos quaternione decimo. Quis nunc benignitatis tam immensum aspiciat pelagus, naturam cum suo opifice dominantem, & conjunctam homini deitatem, nihil sine hoc jubentem, nullum absque isto iudicantem, cum eo vivorum curam in summa providentia gerentem, & cum ipso mortuos suscitantem? *

* spes omnes has, quæ omnibus a fortissimo & benigno Domino gubernantur hæretici debilitant atque convellunt B.

XIV. *Matth. 5. v. 23. me vivus Pater, qui visibilis sum. Sed forte prave interpretor dictum: ergo de consequentibus audiamus. Sicut me misit vivus Pater, & ego vivo per Patrem; ille hic deitatem intelligit, ego hominem dico. Videamus quis est sanus interpres: Sicut misit me vivus Pater; hic dicit hæreticus, divinitatem missam, se profiteri Deum Verbum dicere: Sicut misit me vivus Pater. Ergo & hoc secundum ipsos ita erit intelligendum: Et ego Deus Verbum vivo per Patrem. Post hoc enim videtur dictum: Et qui manducat me, & ille vivit. Quem ergo manducamus? divinitatem, an carnem?*

Ibid. v. 38.

XV. Item in quaternione sexto ejusdem in Judam, adversus hæreticos. Libenter hic de illis hæreticis interrogans requirebam, qui deitatis & humanitatis naturam in vnam * sententiam miscendo contemperant, quis ille hoc loco est, qui proditur & traditur Judæis? Si enim temperatio, vel admixtio utriusque facta est, verum a Judæis est tentum? An Deus Verbum? an humanitatis natura? Quis videtur occisus? cogor enim inferioribus vti sermonibus, ut fiat omnibus, quod dicitur, manifestum. In quem, dicas velim, ea quæ gesta sunt, cadunt? Nunquid in Dei naturam, quam vtroque confundens, contemperare præsumis? Ergo Verbum Deus capeffibilis, cui nihil commune in occisione cum carne. An a Judæis in occisionem ductus est? Ut quid etiam temperatis jam vtrisque naturis secundum te Scripturam nuper audivimus de virtute sacramenti

* substantiam

narrantem, quam Dominus tradidit discipulis suis, dicens: *Quia in qua nocte vram debatur, accipiens panem, gratias agens, frengit discipulus suus dicens: Accipite & manducate ex eo omnes, hoc est enim corpus meum.*

1. Cor. 11. v. 23.

Quare non dixit: Hoc est deitas mea, quæ pro nobis confringetur? Et iterum sumptum calicem porrigens, non dixit: Hæc deitas mea, quæ pro vobis effunderetur in remissionem peccatorum, sed hoc magis: *Hic est sanguis meus, qui pro vobis effundatur in remissionem peccatorum.* Separa naturam, sed vnitatem conjunge; Filium Dei Christum confitere, sed Filium duplicem, hominem & Deum, ut passio quidem humanæ deputetur naturæ; passionis vero absolutio, quæ in homine, qui passus est, facta est, solius sit deitatis.

Matth. 26. v. 28.

Item alibi in quaternione nono adversus Judæos. Separantes, inquit, propriam naturarum dignitatem conjunctionis vnius.

XVI.

Item ex alio tractatu in quaternione vigesimoquinto. Propterea volo vos cautos favere, vel plaudere. Divisio non est conjunctio, deitatis, neque potentia, cum Filius Christus est, in his divisio non est; in deitate vero & humanitate divisio est secundum quod est Christus; indivisus est Filius; secundum quod est Filius, indivisus est: non enim habemus duos Christos & duos Filios, neque est apud nos primus Christus & secundus, neque alter & alter, neque iterum alter Filius, & iterum alter Filius: sed idem ipse, ipse Filius est duplex, non dignitate, sed natura.

XVII.

Item quaternione xxvi. quasi adversus Apollinarem. Reverentia, inquit, duarum naturarum, vnam appellamus dignitatem ejus, qui vtraque conjunxit.

XVIII.

Item alibi ex alio tractatu in quaternione xxxi. idem de Christo inquit. De Christo tametsi dicamus templum, sed minime a deitate separabile, & conjunctum Deo, totam possidens operationem divinam, & nunc coopificem Dei, & quod cum eo oranium dominetur.

XIX.

Item idem in tractatu alio in id quod scriptum est: *Si habere aliquid recordatus fueris adversus fratrem tuum; veluti contra hæreticos.* Audite, inquit, dictis intenti: *Qui manducat, ait, carnem meam; memento, quoniam de carne est, quod dicitur. Nunquid a me carnis nomen appositum est, ut me male interpretari querantur? Qui manducat, inquit, carnem meam, & bibit sanguinem meum. Nunquid qui & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in eo?*

XX.

Item ex alio tractatu quaternione xxxi. Hoc autem dico, ut noveritis,

XXI.

O

propter
ite in
ormam
s no-
quam
voca-
i for-
irre-
natu-
r.
ostri
Chri-
cul-
ens,
igu-
usa,
oc-
etur
rar.
dici
nti
ero
os:
duo
cm
on
&
si
od
n-
m
r-
t,
id
d
i
i
Math. 27.
v. 46.
XII.
Philipp. 2. v. 6.
ranquam
lamenta

quam superexcellens & summa quædam deitatis conjunctio existerat etiam in infante ipso, cum dominica caro conspicitur. Erat enim ipse & infans, & infantis ipsius dominus. Laudastis vocem, sed indiscussisse nolo faveatis, dixi enim: Ipse erat infans, & infantis habitator.

Item ex altero codice quaternione 11. veluti contra Arianos & Macedonianos. Ampliorem, inquit, in Christum injuriam excogitantes, Spiritum sanctum a divina dissecant natura, qui ejus humanitatem figuravit in utero Virginis: *Quod enim, inquit Scriptura, inde natum est, de Spiritu sancto est;* qui secundum justitiam quod

figuratum est reformavit: *Manifestum enim, inquit, in carne, justificatum est in Spiritu;* qui eum terribilem & formidabilem demonibus faciebat: *Ego enim, inquit, in Spiritu Dei ejicio demonia;* qui ejus carnem templum est fabricatus: *Vidi enim Spiritum, inquit, descendentem tanquam columbam & manentem super eum;* qui ei in celum ascensionem donavit: *Præcipiens enim, inquit Scriptura, Apostolis quos elegit per Spiritum sanctum, elevatus in celum est.* Hic, inquam, Spiritus, qui tam magnam gloriam donavit, esse ab his asseritur servus.

COLLECTIO TERTIA EXCERPTORUM

EX VARIIS NESTORII TRACTATIBUS,

a sancto Cyrillo, in libris quinque contradictionum.

Tom. 6. oper.
S. Cyrilli
edit. Graecolat.

Cod. 169.

DE his quinque sancti Cyrilli contradictionum libris ita scribit Photius: *Lehti sunt sancti Cyrilli adversus Nestorii blasphemias libri quinque, quorum primus quidem calumniam*

rum Nestorii capita decem refellit; alter deinde tredecim; tertius vero sex; quartus denique ac quintus singuli septem, &c.

Ex libro I.

I.

SÆPÊ, inquit, illos rogavi: Num deitatem dicitis ex sancta Virgine natam? Ad hæc verba illico resiliunt, &c.

ΗΡΩΤΗΣΑ, Φοί, πολλὰκις αὐτοῖς, δὴλον δὲ ἐπὶ τοῖς ἀντιλέγοντας αὐτῶν ἢ ἡρώτητα λέγετε γεννηθῆσαι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; Αποπηδῶσιν ὁμοῦ πατρὸς ὄντων, &c. *Serm. v.*

II.

Vide quid consequatur, hæretice. Non invidio hanc vocem Christi genitrici virgini, &c.

Βλέπε ὁ συμβῆλλον, ἀφελικέ. οὐ φρονῶ τῆς Φωνῆς τῆ Χριστοῦ παρθένα, &c. *Serm. v.*

III.

Ita & alibi dicit: Locutus est nobis in Filio, quem constituit heredem universonum, per quem fecit & sæcula: qui cum sit splendor gloriæ, &c.

Οὕτω καὶ ἐν ἑτέροις Φοίσι. Εργάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθετο κληρονόμον πάντων, δι' ὃ ἐποίησεν αἰῶνας ἐποίησεν. ὅς ὢν ἀπαύρασμα τῆ δόξης, &c. *Serm. VII.*

IV.

Si Deus est Christus, inquit, & Christus ex beata Maria est ortus, cur virgo non sit Dei genitrix, &c.

Εἰ Θεός, Φοίσι, ὁ Χριστός, ἐπέστη ὁ ὁ Χριστός ἐκ τῆς μητέρας Μαρίας, πῶς οὐκ ἐστὶν ἡ παρθένα Θεοτόκος, &c. *Serm. v.*

V.

De beato Joanne Baptista prædicatur a sanctis angelis, implendum esse infantem Spiritu sancto, adhuc ex utero matris suæ, &c.

Ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ βασιλεὺς πνευματικῆς ἀγάπης ἀγγέλων, ὅτι πληροῦσαι ὁ βρέφος πνεύματος ἁγίου ἐπὶ ἐκ κοιλίας μητέρας αὐτοῦ, &c. *Serm. v.*

VI.

Gaudeo enim, inquit, vestrum aspiciens zelum, &c.

Χαίρω γὰρ, ἔφη, τὸ ὑμῶν ζῆλον, &c. *Serm. III.*